

OSVRTI

SPOMEN-PARK DOKTORŠČINA

U vrlo zanimljivom broju časopisa KAJ, posvećenom Zagrebu, Medvedgradu i Medvednici (broj 6/1894), u članku *Imena – spomenici prošlosti* dr. Petar Šimunović prikazuje nastanak mnogih naziva predjela i ulica Zagreba.

U dijelu članka pod naslovom *Spomen-park Dotrščina* (str. 13/14) pri tumačenju imena tog spomen-parka nisu uzete u obzir povijesne okolnosti u kojima je to ime nastalo.

Povijesna je činjenica da su kanonici zagrebačke stolne crkve u srednjem vijeku i kasnije bili vlasnici nekih posjeda u blizini i daljoj okolini tadašnjega grada, pa su te zemlje odavno dobile imena po funkcijama svojih vlasnika. Tako je današnje izletište *Prepuštovec* blizu Kašine bilo posjed prepošta (praepositus – predstojnik zbora kanonika). *Kustošija* u zapadnom dijelu Zagreba pripadala je nekad kustosu (kanoniku čuvaru katedrale), a *Lektorčice*, zemlje istočno od Granešine, kanoniku lektoru. Stara šuma *Doktorščina*, danas spomen-park žrtava fašizma, bila je nekad posjed doktora, tj. učitelja kaptolske škole. I u poznatom Belostenčevom rječniku *Gazophylacium* (Zagreb, 1740) „doctor” znači „navučitelj”. Sam naziv posjeda nađen je u spisima iz 1590. godine u obliku *Doktorovščina* (Kaptolski arhiv u Zagrebu, ACA f. 104 nr. 3) i u mnogim kasnijima kad se ustalio naziv *Doktorščina*.

Prema tome, ime Doktorščina vrlo je staro i etimološki razumljivo pa bi ga trebalo i upotrebljavati umjesto Dotrščina, pogotovu što ime Doktorščina nije ni do danas nestalo iz upotrebe. Nalazimo ga i na poslijeratnim zemljovidima.

Lelja Dobronic

NAZIVI PREVLAKA (*ISTAM*)
I *MORSKI TJESNAC*
NISU ISTOZNAČNI

I na zagonetarstvo (enigmatiku), posebice na sadržaj križaljki, valja gledati kao na sredstvo razvoja jezične kulture. U Križaljci br. 881 zagrebačkog VJESNIKA od 10. II. 1985. godine rješavači su mogli pročitati i ovakvo pitanje: *prevlaka, morski tjesnac*. Odgovor na tako postavljeno pitanje glasi: *istam*. Nazivi *prevlaka (istam)* i *morski tjesnac* nisu istoznačni. Sastavljača je križaljke, pretpostavljam, zaveo B. Kraljić koji u svome *Rječniku stranih riječi (...)*, Zagreb, 1966., zemljopisno pogrešno tumači značenje riječi *istam*. On to čini na sljedeći način: „*istam*, *istma*, 2. mn. *istāmā* grč. (*isthmós*), *prevlaka*, *morski tjesnac*; (...); *Korintska prevlaka* (u Grčkoj). ”U našoj zemljopisnoj znanosti tako ne tumačimo! *Prevlaka* ili *istam* su istoznačni nazivi za dio kopna, a *morski tjesnac* je naziv za dio mora.

(1) *Prevlaka* je uža kopnena površina koja odvajaju dva susjedna mora, a istodobno povezuje dvije susjedne veće kopnene površine. Takvu su funkciju nekada imale *Korintska prevlaka* i *Panamska prevlaka* u kojima su izgrađeni kanali. *Prevlaka Kru* na Malajskom poluotoku odvajaju Južno kinesko more od Andamanskog mora.

Istam (grč. *isthmós*; *Isthmia*; *Istamske igre*) je tuđica, istoznačni je naziv za *prevlaku*.

(2) *Morski tjesnac* je hidrološki pojam, naziv je za užu morsk prolaz koji povezuje dva veća susjedna mora; istodobno odvajaju dva veća susjedna kopna. Morski su tjesnaci, primjerice, *Gibraltarska vrata* između Sredozemnog mora i Atlanskog oceana, *Bospor – Dardaneli* između